

Załącznik nr 1
do zarządzenia nr 1/19
Głównego Inspektora Pracy
z dnia 3 stycznia 2019 r.

**KODEKS ETYKI
PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWEJ
INSPEKCJI PRACY**

Kodeks Etyki
Pracowników Państwowej Inspekcji Pracy

z dnia 3 stycznia 2019 r.

W trosce o dobre imię i przyszłość Państwowej Inspekcji Pracy,
w jej setną rocznicę powstania,
uwzględniając wolę pracowników Państwowej Inspekcji Pracy,
zarówno wierzących w Boga
będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna,
jak i niepodzielających tej wiary,
a te uniwersalne wartości wywodzących z innych źródeł,
równych w prawach i powinnościach wobec dobra wspólnego – Polski,
wdzięcznych poprzednikom za ich patriotyzm
i niepodważalny wkład w budowę niepodległej Ojczyzny,
nieustępliwość w działaniach na rzecz poprawy warunków pracy
i ochrony praw pracowniczych, za ofiarność w działaniach podjętych
na rzecz godnej pracy, bezpieczeństwa i sprawiedliwości społecznej,
nawiązując do najlepszych tradycji polskiej inspekcji pracy
Odrodzonej Rzeczypospolitej, zobowiązanych,
by przekazać przyszłym pokoleniom pracowników Państwowej Inspekcji Pracy
wszystko co cenne ze 100-letniego dorobku,
świadomych wagi i potrzeby współpracy ze wszystkimi partnerami społecznymi,
instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony pracy,
pragnąc zagwarantować przestrzeganie prawa pracy, w szczególności przepisów
i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów dotyczących
legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej,
a działalności pracowników Państwowej Inspekcji Pracy
zapewnić najwyższy profesjonalizm, rzetelność i staranność

ustanawia się Kodeks Etyki Pracowników Państwowej Inspekcji Pracy

określający normy i wartości,
którymi winni się kierować pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy,
oparte na szacunku wobec drugiego człowieka, uczciwości i bezstronności.
Wszyscy, którzy dla dobra Państwowej Inspekcji Pracy i w trosce o jej wizerunek
będą ten Kodeks stosowali, powinni czynić to, dbając o zachowanie godności
człowieka, przestrzegając reguł życia społecznego, a poszanowanie tych zasad
mając za niewzruszoną podstawę Państwowej Inspekcji Pracy.

Rozdział 1

Zasady pracy w Państwowej Inspekcji Pracy

- § 1.** Pracownik Państwowej Inspekcji Pracy przy wykonywaniu zadań kieruje się wynikającymi z przepisów prawa zasadami pracy w Państwowej Inspekcji Pracy, którymi w szczególności są:
- 1) zasada legalizmu, praworządności i pogłębiania zaufania obywateli do organów administracji publicznej;
 - 2) zasada ochrony praw człowieka i obywatela;
 - 3) zasada bezinteresowności;
 - 4) zasada jawności i przejrzystości;
 - 5) zasada dochowania tajemnicy ustawowo chronionej;
 - 6) zasada profesjonalizmu;
 - 7) zasada odpowiedzialności za działanie lub zaniechanie działania;
 - 8) zasada racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi;
 - 9) zasada otwartości i konkurencyjności naboru.
- § 2.** Przestrzegając zasady legalizmu, praworządności i pogłębiania zaufania obywateli do organów administracji publicznej, pracownik Państwowej Inspekcji Pracy w szczególności:
- 1) przy realizacji zadań na swoim stanowisku pracy przestrzega prawa;
 - 2) swoją postawą i działaniem przyczynia się do realizacji zasady państwa prawnego;
 - 3) przez swoje zachowanie i działania w stosunku do obywateli istotnie wpływa na stopień więzi obywateli z państwem;
 - 4) w granicach określonych przez prawo postępuje w sposób zapewniający aktywny udział obywateli w rozstrzyganiu spraw publicznych;
 - 5) nie kieruje się uprzedzeniami, załatwiając sprawy obywateli, innych osób oraz podmiotów;
 - 6) nie uczestniczy w strajkach lub akcjach protestacyjnych, zakłócających normalne funkcjonowanie urzędu.
- § 3.** Przestrzegając zasady ochrony praw człowieka i obywatela, pracownik Państwowej Inspekcji Pracy w szczególności zna prawa człowieka i obywatela, nie proponuje ani nie podejmuje działań, które naruszają prawa człowieka i obywatela.

§ 4. Przestrzegając zasady bezinteresowności, pracownik Państwowej Inspekcji Pracy w szczególności:

- 1) nie przyjmuje od osób zaangażowanych w prowadzone sprawy żadnych korzyści dla siebie lub innych osób;
- 2) nie przyjmuje żadnej formy zapłaty za publiczne wystąpienia, gdy mają one związek z zajmowanym stanowiskiem;
- 3) nie podejmuje, a w razie konieczności rezygnuje z dodatkowego zajęcia zarobkowego, jeżeli dalsze jego wykonywanie może mieć negatywny wpływ na sprawy prowadzone w ramach obowiązków służbowych;
- 4) nie prowadzi szkoleń, jeżeli mogłoby to negatywnie wpłynąć na bezstronność prowadzonych spraw.

§ 5. Przestrzegając zasady jawności i przejrzystości, pracownik Państwowej Inspekcji Pracy w szczególności:

- 1) w granicach określonych przez prawo zapewnia dostępność informacji o zasadach i efektach swojej pracy i podejmowanych rozstrzygnięciach, która stanowi podstawę zaufania obywateli do państwa, a ograniczenia w tym zakresie mogą wynikać jedynie z wyłączenia jawności rozstrzygnięcia;
- 2) przy tworzeniu przepisów, podejmowaniu decyzji oraz innych rozstrzygnięć, dąży do zapewnienia jednoznaczności oraz zrozumiałości podejmowanych działań;
- 3) przyjęte rozstrzygnięcia wyczerpująco uzasadnia, ze wskazaniem powodów ich przyjęcia oraz celów, które mają zostać osiągnięte, zwłaszcza w sprawach będących przedmiotem rozbieżności w debacie publicznej;
- 4) zna konstytucyjne i ustawowe przepisy dotyczące prawa dostępu do informacji publicznej oraz zapewnia praktyczną realizację tego prawa.

§ 6. Przestrzegając zasady dochowania tajemnicy ustawowo chronionej, pracownik Państwowej Inspekcji Pracy w szczególności:

- 1) dochowuje tajemnicy ustawowo chronionej;
- 2) obejmując ochroną informację, czyni to w celu zabezpieczenia wyraźnie wskazanych interesów państwa, obywateli oraz innych podmiotów, a nie w celu ograniczenia jawności i przejrzystości działania.

§ 7. Przestrzegając zasady profesjonalizmu, pracownik Państwowej Inspekcji Pracy w szczególności:

- 1) realizując zadania państwa, posiada niezbędną wiedzę dotyczącą funkcjonowania państwa, podnosi kwalifikacje oraz rozwija wiedzę zawodową, potrzebną do jak najlepszego wykonywania pracy w urzędzie;
- 2) zna akty prawne dotyczące funkcjonowania Państwowej Inspekcji Pracy oraz zapoznaje się ze wszystkimi istotnymi okolicznościami faktycznymi i prawnymi prowadzonych przez siebie spraw;
- 3) zna zasady etyki pracowników Państwowej Inspekcji Pracy i sumiennie ich przestrzega;
- 4) zna zasady pracy w Państwowej Inspekcji Pracy i sumiennie ich przestrzega;
- 5) dąży do stosowania wysokich standardów zarządzania publicznego, wykorzystuje wiedzę przełożonych, kolegów i podwładnych, dzieli się z nimi własnym doświadczeniem zawodowym, a jeżeli jest to uzasadnione, korzysta z pomocy ekspertów;
- 6) efektywnie i racjonalnie zarządza posiadanymi zasobami kadrowymi i wykorzystuje w taki sposób czas pracy;
- 7) przez swoją postawę dba o wizerunek Państwowej Inspekcji Pracy;
- 8) korzystając z zagwarantowanych praw pracowniczych ma na względzie wynikające z przepisów ograniczenia:
 - a) możliwości podjęcia innych zajęć,
 - b) poufności informacji dotyczącej również jego życia osobistego;
- 9) korzystając z określonej w przepisach ochrony stosunku pracy pracownika Państwowej Inspekcji Pracy, ma na względzie cel tej szczególnej ochrony, którym jest:
 - a) pozyskiwanie i zatrzymywanie w Państwowej Inspekcji Pracy osób, które swój profesjonalny rozwój wiążą z pracą w administracji,
 - b) ochrona zatrudnienia w Państwowej Inspekcji Pracy osób, które wykazały w swojej pracy zdolność do profesjonalnego i etycznego zachowania, a w szczególności przestrzegały zasady neutralności politycznej i bezstronności.

§ 8. Przestrzegając zasady odpowiedzialności za działanie lub zaniechanie, pracownik Państwowej Inspekcji Pracy w szczególności:

- 1) wykonuje zadania ze świadomością szczególnej odpowiedzialności wynikającej z publicznego charakteru pełnionej służby;
- 2) przy wykonywaniu zadań kieruje się interesem publicznym i efektywnością oraz zgodnością podejmowanych działań z przepisami; jeżeli zachodzi rozbieżność między przepisami prawa a interesem publicznym, sygnalizuje to przełożonym;

- 3) na każdym etapie realizacji zadań jest gotów do rozliczenia się przed przełożonymi i obywatelami z podejmowanych działań;
- 4) w razie postawienia zarzutu naruszenia obowiązków pracownika Państwowej Inspekcji Pracy nie podejmuje działań zmierzających do zakłócenia sprawnego przebiegu postępowania mającego na celu ustalenie osoby za to odpowiedzialnej;
- 5) jeżeli jest przekonany, że polecenie służbowe przełożonego narusza zasady Państwowej Inspekcji Pracy, informuje go lub jego przełożonych na piśmie.

§ 9. Przestrzegając zasady racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi, pracownik Państwowej Inspekcji Pracy w szczególności:

- 1) korzystając ze środków publicznych do realizacji zadań państwa i proponując kierunki jego działań, ma na względzie interes państwa i obywateli oraz efektywne osiągnięcie celów, przy racjonalnym wykorzystaniu środków powierzonych państwu przez obywateli;
- 2) dba o środki i mienie publiczne.

§ 10. Realizując zasadę otwartości i konkurencyjności naboru, pracownik Państwowej Inspekcji Pracy, organizując i przeprowadzając nabór do pracy w Państwowej Inspekcji Pracy, w szczególności:

- 1) ma na względzie dbałość o:
 - a) równy dostęp do służby publicznej,
 - b) niedyskryminację z jakichkolwiek powodów,
 - c) zawodowe i rzetelne wykonywanie zadań państwa przez Państwową Inspekcję Pracy,
 - d) neutralność polityczną Państwowej Inspekcji Pracy;
- 2) przez swoje działania:
 - a) wzmacnia zaufanie obywateli do kompetencji osób, które realizują zadania państwa,
 - b) dba o to, aby wyłaniano w drodze naboru osoby najlepiej przygotowane do realizacji zadań państwa,
 - c) daje gwarancje jawnej i efektywnej kontroli nad przebiegiem naboru;
- 3) nie wywiera pozaustawowego wpływu ani nacisku na proces naboru, nie ulega takim wpływom lub naciskom, a o ich wystąpieniu informuje właściwych przełożonych.

§ 11. W zakresie przestrzegania zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy:

- 1) Główny Inspektor Pracy w szczególności:

- a) wyjaśnia problemy wynikające ze stosowania zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy,
 - b) monitoruje przestrzeganie zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy w jej jednostkach organizacyjnych,
 - c) analizuje przekazywane przez kierowników jednostek organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy sprawozdania i inne informacje na temat realizacji zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy oraz stosowania wytycznych w tym zakresie,
 - d) wydaje zalecenia kierownikom jednostek organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy w celu usunięcia stwierdzonych uchybień w zakresie przestrzegania zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy, a także kontroluje ich wykonanie,
 - e) kieruje się zasadami pracy w Państwowej Inspekcji Pracy przy udzielaniu pracownikom zgody na podjęcie dodatkowego zajęcia zarobkowego,
 - f) uwzględnia obowiązek przestrzegania zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy przy zarządzaniu zasobami ludzkimi,
 - g) współdziała z innymi organami administracji publicznej przy upowszechnianiu, stosowaniu i nadzorowaniu przestrzegania wysokich standardów etycznych,
 - h) współdziała z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami środków masowego przekazu przy upowszechnianiu zasad przestrzegania wysokich standardów etycznych;
- 2) okręgowy inspektor pracy oraz dyrektor Ośrodka Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy im. Profesora Jana Rosnera we Wrocławiu w szczególności:
- a) zapewniają przestrzeganie zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy w podległych im jednostkach organizacyjnych,
 - b) udostępniają pracownikom podległych im jednostek organizacyjnych zasady pracy w Państwowej Inspekcji Pracy,
 - c) corocznie przedstawiają Głównemu Inspektorowi Pracy informację o przestrzeganiu zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy w podległych im jednostkach organizacyjnych,
 - d) zapewniają przestrzeganie zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy podczas prowadzenia kontroli i audytu wewnętrznego w podległych im jednostkach organizacyjnych,
 - e) zapewniają przeszkolenie pracowników zatrudnionych w podległych im jednostkach organizacyjnych w zakresie przestrzegania zasad pracy w Państwowej Inspekcji Pracy.

Rozdział 2

Zasady etyki pracowników Państwowej Inspekcji Pracy

§ 12. Pracownik Państwowej Inspekcji Pracy przestrzega następujących zasad etyki:

- 1) zasady godnego zachowania;
- 2) zasady służby publicznej;
- 3) zasady lojalności;
- 4) zasady neutralności politycznej;
- 5) zasady bezstronności;
- 6) zasady rzetelności.

§ 13. Zasada godnego zachowania polega w szczególności na:

- 1) wykonywaniu pracy z przestrzeganiem reguł współżycia społecznego i kultury osobistej, poszanowaniem godności innych osób, w tym podwładnych, kolegów i przełożonych;
- 2) życzliwości wobec ludzi i zapobieganiu powstawaniu konfliktów w pracy, w relacjach z obywatelami oraz współpracownikami;
- 3) właściwym zachowaniu się również poza pracą, w tym w mediach społecznościowych, w szczególności Facebook, Twitter, Instagram; przede wszystkim należy unikać wpisów zawierających komentarze do bieżących wydarzeń wskazujące na naruszenie zasad bezstronności politycznej,
- 4) unikaniu niepożądanych zachowań mających negatywny wpływ na wizerunek urzędu.

§ 14. Zasada służby publicznej wyraża się w szczególności w:

- 1) służebnym charakterze pracy wobec obywateli, mającej na celu urzeczywistnianie wartości leżących u podstaw prawa Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) służbie państwu, której podstawowym elementem jest ochrona jego interesów i rozwoju;
- 3) współtworzeniu pozytywnego wizerunku Państwowej Inspekcji Pracy oraz wpływaniu na postrzeganie urzędu w kraju i w świecie;
- 4) przedkładaniu dobra wspólnego obywateli nad interes osobisty, jednostkowy lub grupowy;
- 5) nieuchylaniu się od podejmowania trudnych rozstrzygnięć oraz odpowiedzialności za swoje postępowanie, ze świadomością, że interes publiczny wymaga działań rozważnych, ale skutecznych i realizowanych w sposób zdecydowany.

§ 15. Zasada lojalności polega w szczególności na:

- 1) lojalności wobec Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) lojalnym i rzetelnym realizowaniu programu działania Państwowej Inspekcji Pracy, bez względu na własne przekonania i poglądy polityczne;
- 3) lojalności wobec urzędu oraz przełożonych, kolegów i podwładnych, gotowości do wykonywania służbowych poleceń, dbając, aby nie zostało naruszone prawo lub popełniona pomyłka;
- 4) udzielaniu przełożonym obiektywnych, zgodnych z najlepszą wolą i wiedzą porad i opinii podczas przygotowywania propozycji działań urzędu;
- 5) wykazywaniu powściągliwości w publicznym wypowiedaniu poglądów na temat pracy swego urzędu oraz innych urzędów, zwłaszcza jeżeli poglądy takie podważałyby zaufanie obywateli do tych instytucji;
- 6) unikaniu zachowań mogących przyczynić się do podważania autorytetu współpracowników, przede wszystkim innych inspektorów pracy w kontaktach z podmiotami kontrolującymi.

§ 16. Zasada neutralności politycznej, z uwzględnieniem tego, że partie polityczne w państwie demokratycznym są przewidzianymi przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej i akceptowanymi przez obywateli wyrazicielami ich woli oraz tego, że pracownik Państwowej Inspekcji Pracy może korzystać z zagwarantowanych wolności i praw człowieka i obywatela, w tym prawa do udziału w życiu publicznym, polega w szczególności na:

- 1) niemanifestowaniu publicznym – w tym w mediach społecznościowych – poglądów i sympatii politycznych, zwłaszcza nieprowadzeniu jakiegokolwiek agitacji o charakterze politycznym w pracy oraz poza nią;
- 2) dystansowaniu się od wszelkich wpływów i nacisków politycznych mogących prowadzić do działań stronnicych;
- 3) niepodejmowaniu żadnych publicznych działań – w tym w mediach społecznościowych – bezpośrednio wspierających działania o charakterze politycznym;
- 4) niestwarzaniu podejrzeń o sprzyjanie partiom politycznym i przestrzeganiu obowiązujących ograniczeń; dotyczy to również aktywności w mediach społecznościowych;

- 5) dbałości o jasność i przejrzystość relacji z osobami pełniącymi funkcje polityczne, przy uwzględnieniu, że relacje te nie mogą podważać zaufania do politycznej neutralności pracownika Państwowej Inspekcji Pracy.

§ 17. Zasada bezstronności wyraża się w szczególności w:

- 1) niedopuszczaniu do podejrzeń o konflikt między interesem publicznym i prywatnym;
- 2) niepodejmowaniu żadnych prac ani zajęć, które kolidują z obowiązkami służbowymi;
- 3) jednakowym traktowaniu wszystkich uczestników w prowadzonych sprawach administracyjnych i nieuleganiu przy tym jakimkolwiek naciskom;
- 4) niedemonstrowaniu zażyłości z osobami publicznie znanymi ze swej działalności zwłaszcza politycznej, gospodarczej, społecznej lub religijnej oraz niepromowaniu jakichkolwiek grup interesu.

§ 18. Zasada rzetelności wyraża się w szczególności w:

- 1) sumiennym, rozważnym wykonywaniu powierzonych zadań;
- 2) dotrzymywaniu zobowiązań, zgodnie z przepisami prawa;
- 3) twórczym podejmowaniu zadań i aktywnym realizowaniu obowiązków, z najlepszą wolą i w interesie społecznym, nieograniczającym się jedynie do przestrzegania przepisów.